

**Una nova era.
Participa i digues la teva!**

**IRENE GARCÍA SUREDA
MARÍA DOLORES MAYA JORDÁN
M. MERCÈ GELABERT VÁZQUEZ
JUAN MERCÉ RIGO**

Irene García Sureda

Palma, 1978. És llicenciada en Ciències Químiques per la Universitat de les Illes Balears (2000) i funcionària docent de carrera de la CAIB des de 2001. Ha desenvolupat la seva tasca docent com a professora de física i química a distints centres de Mallorca i ha format part de l'equip directiu de l'IES Marratxí. Des de 2018 fins a l'actualitat, és la directora de l'Alta Inspecció d'Educació a les Illes Balears. El 2019, va iniciar la seva trajectòria en la política municipal a Marratxí, i va ser elegida per formar part del govern de l'Ajuntament, en què ha estat regidora de Joventut i Transport Públic de l'equip del batle Miquel Cabot fins al mes de juny de 2023.

María Dolores Maya Jordán

Palma, 1977. És llicenciada en Pedagogia per la Universitat de les Illes Balears. Ha desenvolupat la seva trajectòria professional en l'àmbit social al Govern de les Illes Balears en projectes amb joves en risc, a l'IMAS (Consell de Mallorca) en la integració laboral de joves amb discapacitat, i com a orientadora laboral al Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB). Des de l'any 2011, és tècnica de l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Marratxí, en què ha desenvolupat tasques a les àrees de Joventut i Educació i ha estat responsable del Servei d'Informació i Dinamització Juvenil, dels Espais Joves del municipi i dels projectes de l'Àrea de Joventut.

M. Mercè Gelabert Vázquez

Palma, 1971. És treballadora social de l'Ajuntament de Marratxí. Des de 1998, exerceix la professió en programes d'infància i família en risc social. El 2021, s'incorporà a l'Àrea de Joventut amb l'encàrrec d'elaborar i d'implantar el Pla d'Adolescència i Joventut 2022-2025. Durant aquests anys, ha impartit formació a professionals de l'educació i la salut, així com a monitors i directores de temps lliure. Ha participat com a ponent en diferents jornades sobre l'estat de benestar.

Juan Mercé Rigo

Palma, 1980. Va cursar l'FP de Grau Superior de Recursos Naturals i Paisatgístics a l'IES Felanitx i després va obtenir la diplomatura en Educació Social a la UIB. Ha fet formacions complementàries a l'educació social en prevenció de la drogodependència, resolució de conflictes, educació emocional i treball comunitari. Ha treballat des de 2005 fins a 2019 com a educador social de l'Ajuntament de Marratxí a l'Àrea de Serveis Socials. Va ser fundador i director de l'associació juvenil Punt de Trobada i de l'associació infantil i juvenil Es Puntet durant 9 anys. Ha estat monitor i director de temps lliure en campaments i escoles d'estiu municipals.

Resum

El Pla d'Adolescència i Joventut de l'Ajuntament de Marratxí neix per la responsabilitat de construir polítiques de joventut. L'any 2021, es va començar una diagnosi per conèixer l'estat de l'adolescència i de la joventut del municipi. Mitjançant la campanya «Participa i digues la teva», l'Àrea de Joventut va recollir les demandes i les conclusions dels cercles joves que participaven en l'elaboració del Pla, que es va aprovar el 2022. En aplicació directa del Pla, es van dur a terme molts de projectes, però en destacarem dos: Crear't i Frikifest, que pretenien respondre a les necessitats del jovent de mostrar i contagiar les seves qualitats artístiques i lúdiques i que van ser molt ben acollits per la societat marratxinera.

Paraules clau: Adolescència / Art jove / Frikí / Joventut / Pla

Resumen

El Plan de Adolescencia y Juventud del Ayuntamiento de Marratxí nace por la responsabilidad de construir políticas de juventud. En 2021, se inició una diagnosis para conocer el estado de la adolescencia y de la juventud del municipio. Mediante la campaña «Participa i digues la teva», el Área de Juventud recogió las demandas y conclusiones de los círculos jóvenes que participaban en la elaboración del Plan, que se aprobó en 2022. En aplicación directa del Plan, se llevaron a cabo muchos proyectos, pero destacaremos dos: Crear't y Frikifest, que pretendían responder a las necesidades de los jóvenes de mostrar y contagiar sus cualidades artísticas y lúdicas y que fueron muy bien acogidos por la sociedad de Marratxí.

Palabras clave: Adolescencia / Arte joven / Frikí / Juventud / Plan

1. Introducció

L'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Marratxí va voler fer una aposta per la construcció de polítiques per als adolescents i joves del municipi amb una projecció cap a l'entorn europeu. Aquesta trajectòria va començar amb l'encàrrec de diagnosticar la situació dels nostres adolescents i joves, treball que es va començar el 2021. Aquesta diagnosi havia de servir de base per elaborar el Pla d'Adolescència i Joventut del municipi.

Inicialment, la diagnosi descriu les característiques particulars de Marratxí. El municipi està situat a la comarca del Raiguer i limita amb els municipis de Palma, Bunyola i Santa Maria amb una extensió de 54,18 km² i una població de 37.724 habitants (dades de 2022). La fisonomia del municipi és de dispersió, perquè està format per petits nuclis de població amb característiques diferents. Els nuclis que són més antics i històrics són Pòrtol, es Pla de na Tesa, sa Cabaneta, es Pont d'Inca i Marratxinet. És difícil parlar d'un sentiment de pertinença a Marratxí com a municipi, però en aquests darrers anys s'ha treballat en aquesta línia. Així i tot, els ciutadans se senten molt arrelats a nuclis concrets, que són el seu punt de trobada. Un altre factor que cal tenir en compte és la distribució urbanística del terme, ja que l'augment de població ha provocat l'aparició de noves urbanitzacions dins el terme municipal, una tendència creixent.

Pel que fa a la població jove del municipi, és de 6.131 habitants, equivalent a un 16,7 % del total. En la piràmide de població, observam com el segment de població de 25 a 29 anys disminueix d'un 37 % a un 30 %.

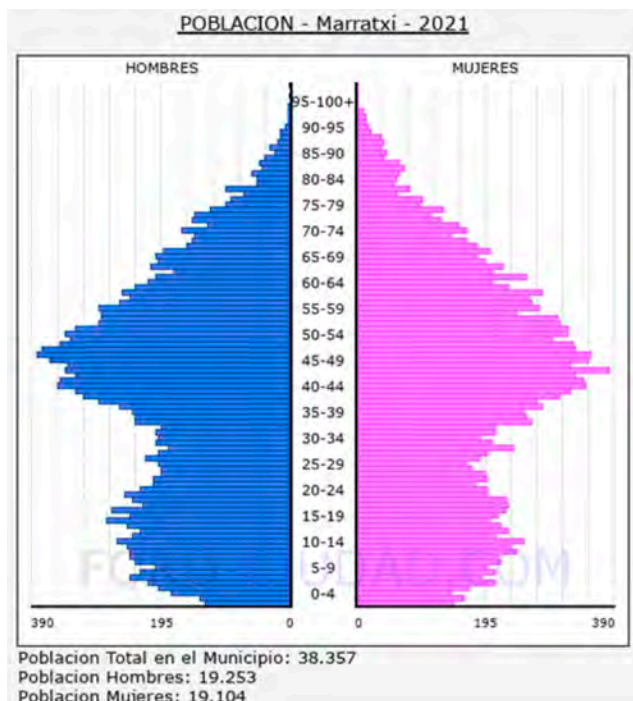
Aquesta migració de població pot estar motivada pel fet de cursar estudis a altres indrets autonòmics, de l'Estat o estrangers; per canvis de residència per motius laborals, o per l'elevat preu dels habitatges.

El jovent del municipi que té formació preuniversitària representa un 65,60 %, mentre que els i les joves amb estudis de tercer grau –aquells qui han acabat alguna carrera o grau universitari o han fet un màster o un doctorat– representen un 13,30 %. Un 0,82 % dels joves de 14 a 30 anys no sap ni llegir ni escriure.

Amb referència a l'ocupació, cal esmentar que dins el context d'estacionalitat, factor que determina el nostre mercat laboral, el 85 % dels i les joves treballen en el sector de serveis, i el nombre de contractes que són signats pels i les joves d'entre 16 i 29 anys únicament representen un 39 %. A més, 5 de cada 10 contractes per a joves són temporals. A les dades de febrer de 2022, el percentatge d'aturats registrats en la franja d'edat de 16 a 24 anys és d'un 11,17 %.

Quant a l'habitatge, els joves viuen aquest tema com un problema per poder independitzar-se, atès el context d'especulació urbanística i de falta d'estratègies d'intervenció en el mercat privat. En el cas dels joves s'hi afegeix una situació de precarietat i temporalitat en la contractació, la qual cosa es converteix en un obstacle per poder accedir a un habitatge i poder emancipar-se del nucli familiar de referència. El Reial decret 42/2022, de 18 de gener, regula el bo de lloguer jove, emmarcat en el Pla Estatal per a l'Habitatge 2022-2025, que pretén ser una eina per poder facilitar l'emancipació dels i les joves.

Gràfic 1. Representació del nombre d'habitants de Marratxí per franges d'edat

Font: INE 2021

Un altre factor de la diagnosi és la participació associativa dels i les joves, que representa un 4% i es duu a terme a través d'associacions de lleure del municipi, com ara els clubs d'esplai.

Pel que fa al món esportiu, un 44 % dels enquestats practica esport entre 2 i 3 dies a la setmana i un 22 % ho fa diàriament; per tant, el 34 % dels i les joves no practica cap esport.

Fa una dècada que l'Ajuntament organitza activitats per als joves, però tan sols un 14 % hi participa; això vol dir que un 86 % no hi ha participat mai. Els i les joves no coneixen els espais per a la joventut, ni les xarxes

ni els webs. S'ha de dir que en el moment de la diagnosi l'Ajuntament estava estructurant el nou departament de comunicació.

En el cercles que anunciarem, com «Participa i digues la teva», ens reunirem amb jovent resident als distints nuclis del municipi perquè ens traslladassin les seves necessitats i peticions, les quals van ser molt variades. Manifestaren la necessitat de disposar de més espais esportius, d'activitats informàtiques o de salut mental, així com de recursos d'orientació laboral i de gestió quant a lloguers. També es mostraren interessats a conèixer els polítics de l'Ajuntament.

De tota la informació recollida, s'extraguieren les línies que s'indiquen a continuació, en les quals es podrà fer feina per aconseguir una població juvenil empoderada, amb iniciativa i amb el suport institucional que es mereix:

- Millorar les comunicacions entre l'Administració i la població jove. Adequar la informació al llenguatge més adient per als joves i triar els continguts que els interessin. Crear un pla de comunicació jove.
- Establir mecanismes i funcionaments transversals per donar una millor resposta a la precarietat i a l'atur juvenil. Fer un acompanyament i una formació en l'àmbit laboral i donar suport als diferents actors juvenils del municipi i coordinar-s'hi. Oferir també més suport per part de l'Administració local a les diferents associacions de lleure.
- Elaborar un pla local de joventut com a eina per treballar en polítiques per a joves i poder ordenar-les. Fer un seguiment adequat de les accions que es volen dur a terme, la qual cosa pot aportar informació valuosa per avaluar les diferents accions i, alhora, permetre redirigir una actuació que no tingui l'impacte esperat.

Moltes polítiques juvenils són transversals, ja que impliquen diferents àrees municipals i és important que aquestes àrees incorporin la visió jove en la seva tasca i potenciar la feina en xarxa.

Acabada la diagnosi, es va començar a elaborar el I Pla d'Adolescència i Joventut de l'Ajuntament de Marratxí. Per començar, es van consultar els

plans següents: el IV Plan Joven 2020 del Govern basc, el Plan Estratégico 2017-2020 del Departament de Joventut de l'Ajuntament de Sant Sebastià, el Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021 de l'Ajuntament de Barcelona i el Pla de Joventut de València 2019-2023, entre d'altres. Decidírem que una de les fórmules emprades per redactar els principis rectors del Pla havia de ser considerar el jove com a subjecte actiu en el seu procés de creixement, tenir en compte la seva globalitat, i deixar de banda la visió problemàtica, momentània i passatgera per centrar-nos en la igualtat i la plenitud en aquesta etapa de la vida.

Els principis rectors del Pla són els següents:

- Promoure l'emancipació juvenil.
- Fomentar la concepció de benestar integral entre els i les joves.
- Fer de Marratxí un territori accessible per a la joventut.
- Fer de Marratxí un territori sostenible per a la joventut.

Imatge 1.
Imatge
logotip dels Espai Joves de Marratxí. Imatge
creada pel Departament de Comunicació de
l'Ajuntament de Marratxí

El Pla és una eina perquè els i les joves puguin ser protagonistes de la seva autonomia (emancipació), la seva plenitud personal (benestar) o el reconeixement del seu propi espai social (territori), i tot això potenciant la seva capacitat de participació (transformació).

2. Dos projectes implantats per l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Marratxí

Les dues noves propostes que ha posat en marxa l'Àrea de Joventut amb el doble objectiu de potenciar la participació del jovent en les activitats que impulsa i de donar resposta a les inquietuds dels i les joves del municipi estan emmarcades en el Pla d'Adolescència i Joventut del municipi. Així neixen Crear't i Frikifest.

2.1. Crear't

El projecte Crear't neix l'any 2020 com una iniciativa per satisfer les inquietuds artístiques del jovent del municipi de Marratxí. Durant el curs escolar, es van fer activitats culturals i artístiques als Espais Joves, com ara: tallers de dibuix, tallers de teatre, tallers de batucada, festival de bandes de rock local i tallers de ball, entre d'altres. Es va pensar fer una mostra de final de curs, però logísticament no era possible. Llavors decidírem donar la volta a la idea i preparàrem una mostra per presentar les activitats que es podrien fer el curs escolar següent.

El resultat fou el disseny de la Mostra d'Art Jove Crear't per part de l'Àrea de Joventut. Es van conjugar les idees i la visió de l'equip tècnic municipal i les aportacions i els coneixements

dels joves a través dels dinamitzadors i dinamitzadores dels Espais Joves del municipi. D'aquesta manera es van mostrar les activitats que es podrien fer als Espais Joves en exposicions, a més de donar a conèixer als més joves i a la població en general les seves produccions i els seus projectes artístics locals.

Crear't es converteix en un laboratori de creació, en un espai per produir i transmetre les pràctiques artístiques contemporànies que dona visibilitat als processos de creació i propicia exposicions i activitats pedagògiques diverses per a diferents públics.

Les activitats culturals han demostrat ser un espai idoni per cohesionar els grups de joves i fomentar la cultura del territori.

2.1.1. Mostra d'Art Jove Crear't

La Mostra d'Art Jove Crear't és un projecte cultural i artístic que té com a objectiu desenvolupar activitats relacionades amb la música, la pintura, les arts escèniques, la literatura, el ball, la dansa i l'artesanía, però, pel fet de ser una mostra viva, les activitats poden variar d'un any a l'altre. A més, sempre s'hi promocionen artistes del municipi.

Vol ser un punt de trobada i oferir l'oportunitat de donar a conèixer el patrimoni artístic i fomentar l'art entre la població més jove. Per això, els artistes participants, a més de mostrar les seves creacions, també fan tallers o activitats destinats a formar i a contagiar el seu art a grups d'adolescents i joves del municipi, de manera que es fomenta una forta implicació amb el seu context i la cultura artística.

L'Ajuntament de Marratxí va organitzar per al dissabte 23 d'octubre de 2021 la primera edició de la Mostra d'Art Jove Crear't.

Crear't es va fer a l'aire lliure, al Parc Mediterrani, entre les 18 h i les 23 h. L'espai es va dividir en diferents zones temàtiques: Espai Urban, Espai Arts Escèniques, Espai Micro Obert, Espai Música, Espai Arts Visuals, Espai Mercadet i Espai Gastronòmic.

Cada un d'aquests espais va reunir joves artistes que mostraren al públic les seves formes d'expressió artística: poesia improvisada, grafitis, música electrònica, ball urbà, ball contemporani, circ, malabars, equilibris, música pop, batucada, dibuix i murals en viu, exposicions i artesanía, entre d'altres.

La valoració d'aquesta primera Mostra d'Art Jove va ser molt positiva, ja que hi hagué una gran participació de joves artistes i una alta afluència de públic, no tan sols jove, sinó també familiar. El fet que hi hagués més de 3.000 assistents va confirmar l'interès que aquest tipus de propostes despertava en la població jove; per això, l'Àrea de Joventut va començar a treballar en una segona edició del Crear't i va presentar el projecte a altres organismes. Així, l'edició següent va comptar amb la participació dels alumnes dels cursos de batxillerat artístic de l'IES Marratxí, que hi exposaren les seves obres. Aquesta va ser una forma de connectar l'educació formal i la no formal en un mateix espai i temps.

La segona edició es va fer el 22 d'abril de 2023. Es mantingué i es fomentà l'esperit participatiu, i s'ampliaren els tallers i les activitats, en què els joves podien ser part activa de les accions creatives que es desenvolupaven. Així, es va fer un grafit parti-

cipatiu, un taller de pintura creativa i un taller de circ, entre d'altres; a més d'exposicions com la dels alumnes de l'IES Marratxí.

En la primera edició del Crear't, l'Àrea de Joventut pràcticament no en va fer difusió a través de les xarxes socials; però, a l'hora d'organitzar la segona, va voler donar a conèixer el Crear't amb la publicació de cartells informatius de les distintes propostes i amb retransmissions en directe de les activitats que es feien a la mostra.

L'Àrea de Joventut va muntar un Punt d'Informació Jove a la mostra, i va donar informació dels serveis que ofereix l'Àrea de Joventut i de l'esdeveniment a tots els joves interessats.

Entre les dues edicions del Crear't hi hagué un total de 12 artistes a l'Espai Urban, 10 artistes d'arts escèniques, 10 músics o grups, 7 artistes que exposaren les seves creacions, 6 tallers participatius i 30 artesans que participaren al mercadet.

2.2. Frikifest

Un grup de joves molt actiu del municipi va sol·licitar a l'Àrea de Joventut un espai municipal per poder reunir-se setmanalment i jugar al joc de cartes Magic i al videojoc FIFA. També va proposar a l'Àrea de Joventut l'organització d'un esdeveniment per als aficionats al món *gamer*.

Partint d'aquesta temàtica, es va voler donar cabuda a diferents modalitats d'oci que semblaven que cada vegada interessaven més el jovent. Atès que necessitaven un lloc de trobada i d'intercanvi d'experiències i d'interessos i que no tenien un esdeveniment propi al nostre municipi, es va organitzar la primera Frikifest el 28 de maig de 2022.

Imatge 2. Logotip i mapa de les distribució de les zones de la segona edició de la Mostra d'Art Jove Crear't. Imatge creada pel Departament de Comunicació de l'Ajuntament de Marratxí

Parc de la Mediterrània Marratxí

Per desenvolupar el programa d'activitats de la Frikifest, es va comptar amb l'equip de dinamització i amb les propostes i l'experiència del grup de joves *gamers* que es reunien setmanalment a l'Espai Jove.

El resultat va ser la programació d'una sèrie d'activitats participatives, des de tallers i exhibicions fins a un mercadet temàtic. L'objectiu era que hi hagués una representació del major nombre de temàtiques *frikis*. Es va oferir als participants una zona *gamer*, amb videojocs actuals i retro; un taller d'iniciació al dibuix *manga*; un taller d'origami; un taller de robòtica Lego; ball *k-pop*; un concurs de *cosplay*; una exhibició de lluita amb sabre làser, i un mercadet de tendes.

L'acollida de la jornada va ser molt bona, amb una participació d'aproximadament 2.000 persones. Els assistents ens traslladaren la seva gratitud per haver format part de l'activitat i la necessitat de fer una segona edició de la Frikifest.

Imatge 3. Cartell promocional de la primera edició de la Frikifest. 2022. Imatge creada pel Departament de Comunicació de l'Ajuntament de Marratxí

Així doncs, la segona edició de la FrikiFest es va fer el diumenge 21 de maig 2023. Un gran nombre de col·laboradors (talleristes i tendes) de l'edició anterior van mostrar interès a participar-hi. Però amb la intenció de continuar millorant van fer dos canvis importants: per una banda, es va fer en diumenge, la qual cosa va permetre que hi participassin més tendes perquè no coincidia amb dia d'obertura dels seus comerços; per altra banda, es va organitzar en una altra ubicació: al parc des Figueral, on hi ha locals municipals que possibilitaven fer activitats tant d'interior com d'exterior.

Mantenint la idea original, aquesta segona edició es va centrar en el món de l'*anime* i el *manga* japonès. Es van mantenir les activitats i els tallers de torneig de *Magic the Gatherings Pioneer*, la zona de videojocs, el mercadet, les exhibicions d'arts marcial, el ball *k-pop*, la desfilada *cosplay*, els tallers de robòtica i els tallers de dibuix de còmic *manga*. Es va introduir com a novetat un taller participatiu d'introducció a l'escriptura japonesa, i tallers per a nins i nines de pintura *stencil*, de dibuix de personatges *manga* i de confecció de boles de drac. També es va habilitar una zona amb *food trucks* per poder recuperar forces i continuar les activitats.

La participació en la Frikifest va ser molt elevada i va superar l'assistència de l'edició anterior. A les dues edicions es van omplir les places disponibles per als diferents tallers, i els tallers d'accés lliure van comptar amb joves participants al llarg de tot l'esdeveniment. La bona acollida evidencia que aquest tipus d'iniciatives interessen la població jove i responen a una necessitat de la joventut de trobar-se i compartir interessos i aficions.

Imatge 4. Cartells promocionals de la segona edició de la Frikifest (2023). Imatge creada pel Departament de Comunicació de l'Ajuntament de Marratxí

3. Conclusions

La posada en marxa d'aquestes dues iniciatives va suposar un repte per a l'Àrea de Joventut. Donar resposta a les inquietuds del jovent partint de les seves demandes i potenci-ant-ne la participació activa va ser un

dels principals objectius d'ambdós projectes.

El fet de dur endavant activitats en gran format en què la col·laboració de diferents departaments municipals és vital i es requereix la implicació dels joves i les joves del municipi implica una metodologia de feina més transversal i participativa que mai.

És vital escoltar els joves, entendre les seves demandes i els seus interessos, i fer-los protagonistes d'allò que fan els serveis per a la joventut, per conformar un jovent participatiu i implicat. L'acollida i la participació en les activitats només permet que l'equip de l'Àrea de Joventut les valori de manera positiva i que s'il·lusioni per continuar lluitant perquè els joves tinguin més protagonisme en la nostra societat.

Agraïments

Aquests nous projectes per a la joventut de Marratxí han estat possibles gràcies al fet que l'equip de govern de la legislatura 2019-2023 creia en el potencial de les noves generacions, motiu pel qual els va facilitar mitjans i recursos per poder desenvolupar les seves idees. Per poder-los executar, s'ha comptat amb quatre dinamitzadors juvenils i tres tècnics de l'Ajuntament, a més de la regidora i el coordinador de l'Àrea de Joventut. L'equip de comunicació va difondre les activitats i la brigada municipal va muntar les infraestructures per fer els actes.

Referències bibliogràfiques

- AJUNTAMENT DE VALÈNCIA (2019). Pla de Joventut València 2019-2023.
- AMNISTIA INTERNACIONAL (2006). *Juventud, activismo, compromiso, participación. Buenas prácticas y estrategias básicas para tener impacto*. Editorial Amnistía Internacional.
- AJUNTAMENT DE SANT SEBASTIÀ (2017). Plan Estratégico 2017-2020 del Departamento de Juventud del Ayuntamiento de San Sebastián. Acciones 2017.
- BAYÓN MARTÍN, F. (2021). El ocio y la construcción social del espacio de convivencia: retos, problemas y estrategias. Activitat organitzada per la Plataforma d'Oci de Qualitat de les Illes Balears (POQIB), Plataforma Webex, 17/06/2021.
- Espai de trobada El Far. <https://ajuntament.barcelona.cat/familia/ca/activitats-centre-families>
- GOVERN BASC (2020). IV Plan Joven 2020.
- LLULL, M., VILANOVA, M. (2021). *Diagnosi de la Joventut de Marratxí*. Ajuntament de Marratxí.
- Web de l'Ajuntament de Marratxí: <https://www.marratxi.es/>.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2017). Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021.